

САЛГА ОДОХ

Чурапчы улуун ханыата

ХАҢАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТЭН ТАХСАР

АХСЫННЫ 13 КҮНЭ, 2001 СЫЛ. ЧЭППИЭР

№№ 144-145 (8739-8740)

ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭННЬЭТИН 5 СЫЛЛААХ СОЦИАЛЬНАЙ-ЭКОНОМИЧЕСКАЙ БЫЛААНА

КИИРИИ ТЫЛ ОННУГАР

Соторутаарыта П.М.Решетников аатынан народнай театр дьэтигэр Чурапчы сэлиэнньэтин тэрилтэлэрин, үөлбэлэрин салайааччылары, микрорайоннарын үлэлиир ветераннар сэбиэттэриттэн представительлар мустан улууспут киинин 2001-2005 сс. социальнай-экономическай сайдыытын программатын дьүүлэстилэр. Мунньабы сэлиэнньэ дьаһалтатын баһылыга М.Н.Саввина председателлээн ытта уонна кирири тылы улуус баһылыга А.А.Шадринова биэрэ.

Алексей Алексеевич нэһилиэктергэ буолан ааһыта-лаабыт сродтар түмүктэрин билиһиннэрдэ. Биллэрин курдук, хас биридии нэһилиэк кэлэр биэс сылга инники сайдар тускулун торумнаата. Онно олобуран, улуус сайдыытын биир кэлим программата оҥһуллар. Билигин Чурапчы олохтоохторун иннигэр киин сэлиэнньэ сайдар булаанын хайдах олоххо киллэрэбит, мин тус бэйэм элэлиир тэрилтэм онно тугунан кыттыһабыт диир сорук турар. Нэһилиэктергэ бэйэни салайыны улам олохтоохтук кириэр, сана хамсааһыннар бэлэттэнэн иһэллэрэ үксээтэ.

Чурапчы сэлиэнньэтин социальнай-экономическай сайдыытын 5 сыллаах булаанын сэлиэнньэ дьаһалтатын баһылыга М.Н.Саввина биридии салааларынан сийлини ырытан кэспээтэ. Сэлиэнньэзэ паспорттааһын ытыыллан кэс биридии ыал социальнай характеристиката чопчуламмыт. Ол курдук, улуус киинигэр 2484 хаһаайыстыба баар. Онон ыал үксэ чааһынай дьыаллээх уһаайбалаах курдук. Аны итинэн кыаммат категорияга кириэр ыала 17. Сэлиэнньэзэ 84 үлэтэ суох киһи, 56 инбэлиит оҕо бар. Ситиниэ төһө элбэх оҕолоох ыал баарын, төһө ыал төһө бюджеттааһын, баайдааһын-дуоллааһын, о.д.а. барытын болломтоҕо ыллыбыт, ити, биллэн турар, сааһыра биллэр сатааһын буолбатах, тустаах баалаһыаһыны төһөнөн үчүгэйдик биллэрин да, сөмчөһөн үлэн таба хайыскалаах, кедьүүстээх буолар дьэ.

Билигин сэлиэнньэзэ хас да оскуола, 7 уһууаан, физкультура уонна спорт института, гимназия, оҕо музыкальнай оскуолата, народнай театр үлэтиллэр. Быһата, сэлиэнньэ—улуус духовнай киинэ. Бу өссө сайыннарыллан иһиэхтээбэ торумнаанна. Быстатых ыллааха, Мурун Тыымпыаа аны 5 сылынан 12 кылаастаах оскуола баар буолуохтаах, сэлиэнньэбинигэр 140 миэстэлээх таас арианынан уһууаан тутуллуоҕа, интернат-оскуола томторун кырачааннарыгар 40 миэстэлээх уһууаан олоххо киллэриллэрэ, институт сөтүөлүүр басейннаах буолуута, сана үлэли турар "Тулкучаан" уһууаан дьытэ аварийнай туруктаах, онон манна 80 миэстэлээх уһууаан тутуллуута булаанна киллэрилиннэ. Үтүө дьыала хамсааһын итинэн биччат киинэ тутулла урар.

Сэлиэнньэни тупсарыы, уулуссалары оҥоруу, биридиилэн ыаллары киин итир системэҕэ холбоһун, уһаайбалаарга ууну турбана киллэрин, күөх зонаны харыстааһын, о.д.а. болпууостар эмиэ болломто киинигэр тутуллаллар. Маныаха бэрт сорокторугар тохтоо-тоххо, манньык. Интернат-оскуолаттан саҥалаан 2 км. уһууаах суол бетоннаахтаах, тротуар оҥһуллуохтаах, театр анынан сатыы киһи сылдьар муостата, сэлиэнньэзэ толору хааччыллылаах уолсай олорор дьыалар тутуллаллара булааннаар. Сэлиэнньэни уунан

хааччылыа водочнай станция, водопроводтар баар буоллуохтара. Ыаллары киин итир системэҕэ холбоһун саҥалаанна, ити инникитин өссө кэпэтиллиэбэ.

ҮЛЭ — ОЛОХ УЙГУТА

Сэлиэнньэзэ 4016 ынах сүөһү, 620 сылгы, 485 сибиинньэ иитиллэн турар. Итиннэхэ оттуур сирбит баара-суоҕа 805 гектар. Онон оттуур сир иһилиэктертэн быстарыт. Сайылыктааһын болпууоһун өссө күүһүрдүөххэ. Дьаарылла курдук үтүө сирдээх-уоттаах дойдуга 7 ыал сир быстаран баран базаны оҥостууга илингэ тулпуттара суох. Чурапчы чараһын үлү солоон таһаарыт бааһыналарбыт бырабыллан сыталларын баалаахтарга бизээн туһага таһаарга булаан ылы-лынна. Түргэниик ситэр салаага сибиинньэни, көтөрү итиннэн дьарыктанар базавай хаһаайыстыбалары тэрийи соруга турар. Кредити бизэри итиннэхэ эмиэ туһуланыхтаах. "Чурапчы" МТС МУП бэйэ бурдугун оҥоруу болпууоһун быһаарыны тигэр тиздизэхтэ-эх.

Промышленность өттүн ыллааха, атыттары сэргэ алмаһы кырылыыр завод кыамтата үрдүөхтээх, 2005 сыл бүтүүгүр киин үлэһитин ахсаана 105 киһиэхэ тийиэхтээх.

Салгы социальнай-экономическай эйгэ болпууостарын быһаарыыга дьыэ кэргэн киинэ ытар үлэтин туһунан ити киин директора А.В.Новгородова билиһин-нэрдэ. Бэйэтин тэрилтэтин инники сороктарыгар тохто-то. Бу киин ытар үлэтэ кизг, киин халпат эйгэтэ суоһун кэриэтэ. Маныаха улахан өйбүлү үөлбэлэр салайааччылары оҥороллор. Араас быстаткалар, дьаар-баһысалар, конкурстар дьону түмэллэр, кыаммат ыаллар мантан өйбүлү ыаллар, үлэтэ суохтар быстат кэмиз да буоллар үлэһэн хааччыллаллар, сэлиэнньэни көздөрдүүгэ, чэбдигирдигэ, ыаллар кэтэх хаһаайысты-баларын тэриниллэригэр киин эмиэ кырата суох үлэни ытар. Дьыэ кэргэн киинэ омос көрдөхкө төһө да оҥорон таһаарынан дьарыктамматар, киин үлэтэ уйгу-ну уһаныны кытта быстыспат ситимнээх.

Мунньааха кэлбиттэр араас хайыскалаах ыйытыла-ры бизээн толору эппизтэри ыллылар. Холобур, интер-нат-оскуола томторугар туспа административнай едини-цаны тэрийи болпууоһа үөрэттлэ сылдьар. Дьаар-рыллаа ким тахсыан баалаахха сир бэриллэр, бири-диилээн ыалга водопроводу киллэрин арбаа тийэн ба-ран тохтоон хаалбыта, итиннэхэ иккис этап саҥалаах-таах, маныаха генплан суох эбит. Харана уулуссалары-нан хаамар куһаҕанын бары билэбит, электро-уотунан сырдаттыны, уулуссалары тупсарыны тэниэ дьыэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственной управ-ленияга ытыахтаах, дьыалар подьестарыгар электро-проводтар туруктарыгар эмиэ киин эппизтир.

Ааспыт сыллаахха Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоох-торугар элбэх сибиинньэ оҕото, куурусса аҕалылан атылааммыта. Ону түнэтигэ таһаарыллыбыт албастар, сыһалар бааллара ыйылынылар. Кэпсэтигэ тыл эппит улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига К.Ф.Оконешников «Туймаада» ФАПК нөһүө нэһилиэнньэзэ элбэх өнө оҥһуллубутун иһитин-нэрдэ. Интернат-оскуола олохтоҕо Р.Р.Абрамов Му-рун Тыымпыаа профилактической врачевной кабине-

ты аһар наадалааһар тохтоото. Онто да суох итиннэ олоросчулар бэрт кыра да наадаба Чурапчы түгээр сайынны сыралбан куйааска, кыһынны бытарбан тын-ныыга тиэстэн иһэллэрэ эрдээбэ биллэр. Ветуправле-ние начальнига П.И.Старостин сэлиэнньэ көстүүтүн бу-ортулуур бырабыллыбыт дьыалэри тэрилтэлэр баланса-ларыгар бизээн сөргөхсүүтүн ыттарар, ынахтар уулу-ур сирдэрин уонна дьыдэлэри сайатар наадалааһын ыйда. Салгыы искусствоннай сизмэлээһин болпу-руоһугар тохтоото. Сүөһү боруодатын тупсарыыга, ки-ниттэн ылылар бородууксууа кэмэһин улаатыннары-ыта маныаха болломто ууруллара эрдиллэр дьэ.

Мунньабы А.А.Шадрин улуус үлэтин-хамнаһын би-лиһиннэрдэ информациянан түмүктээтэ. Улуус үбү-хар-чыны киллэрэр бири сүрүн источнигынан промышлен-ность буолар дьэ. Ол курдук, алмаһы кырылыыр завод 10 ыйга 1 мөл. солк. тахса суумалаабы оҥорбут. Томмоко экспортка таһаарыллар нэс кэрдиллэн тэли-иэһилибит. Сибээс өнөтө 9 мөл. 300 тыһ.солк. тэниэ-пит. Улууска нолуок кириитэ 7 бырыһыан улааппыт.

Сорох нэһилиэктергэ сылгы төрүүбэ мөлөх да буол-лар, 2229 кулун ылылына. Одьулуун, Холтоҕо нэһили-эктерэ элбэх үтү туттарбытара бэлэтиэнэ. Чурап-чы—Дирин суолугар 3,5 км үлэ оҥһуллубт, Чурап-чы—Арыылаах суолугар үлэ ытыллыахтаах.

"Чурапчы" МТС МУП быйыл 373 гектарга туорахта-ах культураны ыспыттан 290 гектары хомуйан, валло-войуан 156 тонна үүнүүнү ыла (83 гектара акталаммы-та). Бэйэ бурдугун астааһын соруга туруоруллар, оҕо-ха анаан бири мизингэ аҕалылан таныллыбыта, өссө бири мизингэ туруохтаах. Оҕуруот аһын үүнэрини, ону кэпсирбэлээн, туһуан хаһааныны дьон биһири-ир, ону кизниик хаһаайыстыбаларыгар киллээн эрэл-лэр. Маныаха уу быһаарар орооллаах. Онон водопрово-ду ситиһиллэхтик тардыы болломто киинигэр тутулу-оҕоһа. Чурапчы үөлүгэр ууну сайыыр система оҥһуллуохтаах. "Туймаада" ФАПК быйыл да үлэтин салгыыр, онон киин баалаах түргэниик ситэр салаан дьарыктаныан сөп.

Бэйэ бородууксууатын оҥоруу, ону батары салаа-тыгар үлэ кизниик ытыллар. "Чурапчы" кооператив ыраас ууну оҥорор оборудованиены туруорда. Ди-рингэ кэпсирбэ оҥорор сыах аһылына.

Улууска элбэх тутуу ытыллар. Аһардас үтү дьыа-ла хамсааһын итинэн 21 объект үлэзэ киллэриллэхтэ-эх. Саамей бөдөн тутуубутугар—таас балыһага 96 мөл. солк. үп көрүллэн турар. Түөрт оскуола тутулуна, кэһис тутуула турар. Гимназия үөрэнэр корпуһа кэпэтиллэн, 9 уһууаан, 4 спортзал, 3 балыһа үлэзэ кил-лэрилиннэлэр, өссө икки балыһа тутуллар. Бааһынай-дарга 50 компьютеры атылаһан биэрбиттэр.

Иһениэ өттүгэр да үлэ булаана кизг. Олортон бири бөһүмүнаахтарынан гыи киллэрин буолар.

Дьэ, ити курдук Чурапчы сэлиэнньэтин 2001-2005 сылларга социальнай-экономическай сайдыытын про-грамматын тула кэлбит дьон бэйэлэрин санааларын этэн, улуус бүтүүнүн сайдыытын торумнарын иһэн-би-лэн тардастылар. Хайыска чуолкайданна, элбэх үлэ ылыныллыбыт. Булаан септөөбөр бары кулаастаа-лар.

Иннокентий ГРИГОРЬЕВ.

РОССИЯҒА УОННА САХА СИРИГЭР ГОСУДАРСТВЕННОЙ СТРАХОВАНИЕ ТЭРИЛЛИБИТЭ 80 СЫЛЫНАН

Быйыл страховка тибигин үлэһиттэригэр бэлиэ сыл. Рос-сияҕа уонна Саха сиригэр госу-дарственной страхование тэри-либитэ 80 сылын туолла. Бу уһун-эм устата араас реформалар, уллары тутуулар буолталааты-лар. Госстрах аата хаста да ула-ттыда. Онуоха киин ис номоҕо, социальнай хайысхата (дьон олоһор-дьаһаар көмөтө, госу-дарственной бюджетка эбиискэ уолуута) уларыйбата.

Билигин улууспутугар Госстрах чуолаан 1960-нүс сылтан 90-нүс сылларга күүскэ сайдыта. Бири улахан, экономическай өттүнэн кыахтаах тэрилтэ быһытынан биллэрэ. Нэһилиэнньэни, тэрилтэ-лэри, совхозтары страховка-лааһын күүскэ барара. Госстрах Чурапчытаабы инспекцията рес-

публикаҕа бири үчүгэй үлэлээбэ. Онтон рынок кэмигэр, хайа баһарар тэрилтэ курдук, экономическай өттүнэн охсуулары ыллар даһаны, үлэтин бу ыарахан кэ-мэргэ тохтоппоҕо, нэһилиэнньэни кытта үлэлээн-хамсаан кэллэ. 2000 сылга нэһилиэнньэни көнүл өттүнэн 521269 солк. страховка-лаан киинэхэ 57528 солк., 2001 сыл 11 ыйыгар 498642 солк. стра-ховкалаан 43362 солк. төлөөтө.

Уопсайынан бэлэтиир буол-лааха, Росгосстрах Россияҕа баар 1300 страховоой компаниялартан саамай бөдөһүнэ. Бүтүгүгү күннэ 78 самалык компаниялаах, 25 территориальнай управлени-лаах, холбоон 60 тыһыынча үлэһиттээх. 2000 сылга 21 мөл. сол-куобайдаах дуоҕабы түһэрс-битэ. Ааспыт сылга 1,5 млрд. со-

лкуобайы төлөөбүт. Страховка 69 көрүгэр үлэлиир. Быйылгы хала-ан содулугар Саха сирэ 1 мөл. сол-куобайы страховкалаах дьонно төлөөтө. Оттон быйыл биһиги улу-уска Амма өрүс алаанын содулу-гар 8 тыһ. солк. страховкалаах дьонно төлөөтө.

РФ Правительстватын 2001 сыл нуус устар 4 күнүнээһи 261 №-дээх уурааһар олобуран, Росгос-страх Саха сиринээһи управлени-тын Чурапчы улууһунаабы страхо-вой агентствота 1992 сыл тох-сунуу 1 күнүгэр Госстрах тэри-лтигэр уордарылаах дьонно компенсацоннай төлөбүрдэри төлөөһүнү бу дьыл балаһан ыйы-тан саҥалаата. 2001 сылга манньк категориялаах, 1992 сыл тох-сунуу 1 күнүгэр уһун сыллаах (смешаннай), оҕо (детский), сы-

баайба (свадебнай) страховкала-рыгар дуоҕабардаах дьонно оҥһуллар:

- 1928 сыллаахха дьэри төрүүх дьонно;
- 1 группалаах инбэлииттэргэ;
- Аҕа дойдуга Улуу сэриитин кыттылаахтарыгар;
- 1940 сыллаахха дьэри төрүүх II группалаах инбэлииттэ-гэ;
- инбэлиит оҕолоох төрөппүттэргэ;

Ону таһынан 1992—2000 сс. өлбүт дуоҕабардаах дьон бу ый-ылыбыт категорияларга сөп түбэһэр буоллахтарына, төлөбүт усунуостарытан компенсацон-най төлөбүр киинлэр нэһили-энньиттэригэр оҥһуллар. 2001 сылга өлбүт страховкалаах дьонно 6 тыһ. солкуобайга дьэри

ритуальнай көмө бэриллэр. Рос-госстрах Чурапчы улууһунаабы страховой агентствота 94 дуоҕа-барга 49 киһиэхэ 110 тыһ. солкуо-бай төлөөтө.

Росгосстрах Россияҕа уонна Саха сиригэр төрүттэммитэ 80 сы-лынан улуус бары олохтоохторун, улууска страхование сайдарыгар бэйэлэрин кылааттарын киллэрс-бит бары ветераннарбытын уонна билигин үлэли сылдьар үлэһит-тэригин итиник, истиник ээр-дэлинибит, олоххутугар дьолу-со-ргууну, үлэзэ ситиһинлэри баһа-рыт!

М.СЛЕПЦОВ,
Росгосстрах Чурапчы
улууһунаабы агентствотын
директора.

Ахсынны 23 күнэ — СР Президенин быыбардыр күн

М.Е.Николаев маннайгы түһүмэххэ кыайара быһаарылыннар

Буолаары турар СР Президенин быыбарыгар туруоруллубут сорох кандидаттар тустарынан бэйэм санаабын манньк этиэм этэ.

Саха Президент буола сатыыр кандидаттар быыбардааччылар иннилэргэр этэллэр: "Олохпут таһыма мелтох, кыаммат туруктаах дьон көргөн ахсаана элбэх. Дьининэн, кеннөрөр суол баар. Ону мин Президент буоларым буоллар кеннөрөр кыахтаахпын," — дьин, Билинни быыбардааччылары аны итинник эрэннэринэн кырдыктаннарбаккын. Сорох кандидаттар өрүс ууһуругу улуустары галтааһын боппуруоһун сага истэллэр. Сорохтор галтааһыны биһиги толорор былааннаах сүлдьүбүт дьһэллэр. Дьининэн, өрүс ууһуругу улуустары галтааһын туһунан билигин үлэни олоһор Президент М.Е.Николаев өссө Туора Күөлгэ Лена уута кэлбитин бэлэтир үөрүүлээх түгэнэ этэн турар. Уонна бу боппуруоска туһааннаах специалистары улуустар салалталарын кытта барыта 3 төгүл көрүстэ. Тустаах быһаарыы, дьһал ылан үлэлэһэн эрэр.

Мин барыллаан көрүүбүнэн, М.Е.Николаевтан ураты В.Колмогоров, Ф.Тумусов, В.Штыров быыбардааччылар 10-нуу бырыһыаннарын ылаахтары сеп. Атын кандидаттар көмөлөөн 10 бырыһыаны ылаалара буолуо. Ф.Тумусов быыбарга бэрт өртөн бэлэмнэммитэ, В.Штыров балай да улахан промышленнай объекты бас билэр. Оттон В.Колмогоров кэлин нэмгэ олус саарбах туруктаах кандидат буолара күөрээн тахсан иһэр. Ол курдук, Москва "утуе тойотторо" тобо эрэ Колмогоровы олус өрө туталлар. Санаа да көрдөххө ол дьоннорбут Василий Васильевичи наһаа дарбатан тобо агитациялыылар буолуой? Кэлин кининэн сирэйдэһэн Саха сирин баайыгар-дуолугар илиилэрин угаары онос-толлор. Балачча улахан алпетиттаах, инсэлээх дьон өйдөрө-санаалара биллэр — бэйэлэрэ байалларын өйдүүлэр. Колмогоровуна Саха сирин сайыннаттары гымматтара чуолкай. Спиридон Татаринов этэринэн: "Так и было задумано московскими олигархами: чтобы якутов репрессировал якут — тогда все будет без проблем..." ("Остановите Колмогорова", газета "Виктория", 29.11.2001 год). Бу даһаны этии оруннаах буолуон эмиз сеп. В.В.Кол-

могоров кандидатуратын көмүскээн Дьокуускайга "Тыгын Дархан" гостиницага олоһор журналистары дьһндийи буола сырытта дьһн суруйаллар. Таарыччы М.Е.Николаевы көбүлүүр бөлөх штабын кытары дьһндийбиттэр. Дьһндийиригэ ханньк эмэ бэйэлэригэр туһалаабы арыыйбытара билигин биллибэт. Баһар, тугу эмэ дакаастаан таһаарыахтара.

Москва телевидениетинэн Василий Колмогоров коррупцияны утары охсуһуо дьһиллэр. Василий Васильевич бэйэтин сыалынан ону эмиз туруорунар. Оттон "Республика бүтүүнэ" хаһыат 2001с. сэттинин 30 күнүнээһи нүөмэригэр "Хобдох сонун (Телевидение биэркиттэн)" дьһн бэрт кыра ыстатыйага бу курдук суруйар: "Иллэртэ күн "РепТВ" телеканал сонуннарыгар Россия юстициятын урукку министри, Госдумага Россия Компартиятын фракциятыгар киирэ сүлдьүбүт Валентин Ковалев пресс-конференциятын туһунан көрдөрдүлэр. Онно Василий Колмогоров туһунан бэрт хобдох түгэннэри иһитиннэрдилэр. Валентин Ковалев кини бэркэ ылааттаабытын, араас айдааннаах холубунай дьһалалары салпытын туһунан кэпсэтэ. Урут тобо бу туһунан быктарбатабын Валентин Ковалев Россия Генеральной прокуратура солбуйааччы Саха Республикатын Президенин курдук үрдүк дуоһунаска дураһыйаба дьһн санаабатабынан быһаарда. Бэйэбит инф."

Дьһ итинни уоһ дьһн толкуйдуугут? Билигин анардас М.Е.Николаев эрэ бары айгэбитин төгүрүчү көрөристар. Дьһайар кининэн буолар. Уон сүл устата төһөлөх сыраллаһан үлэлээн кэлбитин үчүгэйдик билэбит. Иннигини даһаны Россия инсэлээх олигархтарыттан дурда-хаһа, тимир истинэ буолар кыахтаах кандидат.

Мин саныырбынан, Президент быыбарыгар М.Е.Николаев 60-тан таһса бырыһыаны ылан быыбар бири турунан бүтүн сеп этэ. Син-бири талыллар кандидат бири турунан быһаарыллара наада.

И.ПАВЛОВ,
педагогическай үлэ,
Аба дойду Улуу сэриитин ветерана, улуус бо-
чуоттаах гражданина.

(Ыстатыйа СР Президенигэр кандидат М.Е.Николаев быыбардыр фондатыттан төлөннө).

Агитационнай сүүрүү

Бу күннэргэ улууспут территориятынан Саха сирин Президенин кандидат Колмогоров Василий Васильевичи өйүүр Дьокуускай-Хаандыга агитационнай сүүрүү кыттылаахтара: 45 саастаах Горохов Дмитрий, 65-тээх Белолюбский Спартак, 58-таах Колесов Егор, 61-дээх Кривошалькин Афанасий аастылар. Бары Дьокуускай куоратаабы эбдик олобу пропаганда-
быр "Дьулуур" кулууп чи-

лиэннэрэ. Кинилэр ахсынны ый 6 күнүгэр Чурапчы орто оскулатын үөрэнэччилэрин, ахсынны 7 күнүгэр ЧФКСИ студенттарын кытта көрүстүлэр уонна салгыы Таатта улууһугар айааннаатылар.

В.В. Колмогоровы
өйүүр улуустаабы штаб.

(Ыстатыйа СР Президенигэр кандидат В.В.Колмогоров быыбардыр фондатыттан төлөннө).

2002 сыл алтынны ый 9-16 күннэригэр ытыллыахтаах нэһилиэннэ биэрэпиһэ 1991 сыллаахха сага тэриллибит Российской Федерацияга аан бастаан ытыллар биэрэпиһинэн буолар. Советской Союз ыһыллыабыттан дойдубут кыранымыссата, нэһилиэннэтин ахсаана уларыйда. Нэһилиэннэ хас бырыһыаннара дьһа-
тара, эр киһи, оҕо буолара, үлэнир кыахтаага, пенсионера чуолкайа суох. Дьон кыранымысса таһыттан киириниэ уонна таска тахсыта эмиз уларыдылар. Ити барытын биэрэпиһи ытыты эрэ толору көрдөрөр кыахтаах.

Саха Республика-
тыгар биэрэпискэ бэлэм-
нэни үлэтэ 2000 сылтан
бары улуустарга, куорат-
тарга тохтоло суох
ытылла турар. Босхо-
ломмут боломуочунай-
дар шаттара көрүлэн,
киилэр бу үлэни иили-
илэр-сабалылар. Са-
ха сиринээһи Госкомстат
тэрийинтинэн иһитиннэ-
рэр-биллэрэр средство-
лар уонна биридирлээн
журналистар икки арды-
ларыгар нэһилиэннэ би-
эрэпиһин сырдаттыга
конкурс биллэрилиннэ.

Чурапчы улууһугар
иһитиннэрэр-сырдатар
үлэбэ улуус хаһыатыгар 8
төгүл иһитиннэриилэр,
ыстатыйалар табысты-
лар, олохтоох телевиде-
ниенэн 3 биэрин
оноһулунна. Алтынны

БҮТҮН РОССИЯТААҔЫ НЭҢИЛИЭННЭЭ БИЭРЭПИҤИН КӨРСӨ

ыйга "Знание" общество лектордарыгар, нэһиликтэр дьһалталарыгар специалистарыгар биэрэ-
пискэ бэлэмнэни, биэрэ-
пискэ суолтатын, ураты-
ларын туһунан иһитиннэ-
риилэри онордубут.

Комиссия былаанын
быһытынан, биэрэпиһи
ытытыга бэлэмнэни үлэ
иккис этаба түмүктэннэ.
Ол курдук, улуус
баһылыгын 2001 с. от ый-
ын 15 күнүнээһи 281 №-
дээх дьһалыгар
олобуран, нэһиликтэр
схемланнара оноһулун-
на, дьһэлэрин ахсаанын
ааһар үлэ ытытынанна.
Маньаха улуус киинигэр
уонна хас нэһилиэк айы
барыта 28 регистратор
талыллан үлэлэтиилэр. Бу
үлэ түмүгэр сорох
нэһилиэннэлээх пуун-
нар уулуссалара аата су-
охтара бэлэтиэннэ. Хо-
лобур, Мырылаба, Кын-
далга, Дьһарыллаба,
Оһуһурга, Бэрэбэ, Ула-
хан Күөлгэ, Уорбаба,
Мэлдэхсигэ, Алтынны
24 күнүгэр Мырылаба
нэһилиэннэ сходуна
уулуссаларга ааттар
инэрилиннилэр, дьһэ-
лэргэ нүөмэрдэр анан-
нылар.

Үчүгэй схемпланы
онордулар: Болтоно,
Хайахсыт, Сылан, Хо-
тобо, Төһөй нэһиликтэ-
рэ. Схемпланнарын
көннөрөн онордулар:
Мугудай, Алаһар, Бо-
лу-

гур. Билигин нэһилиэк-
тэр схемпланнарын
Дьокуускайдаагы аэро-
геологической предпри-
ятие 5 экземплярга элбэ-
этиннэрэ сылдьар. Ол
миэстэбэ биэрэпиһи
ытытыга бэлэмнэнигэ
уонна ытытыга туттул-
лар. Дьһэлэр ахсаанна-
рын чуолкайдаан, онно
төһө киһи олоһорунан
нэһиликтэр дьһалтала-
рынан толорулар
хаһааыстыбаннай кини-
гэлэри кытта тэһнээн
көрүлүннэ. Ахсаан ара-
астаһыта улахана суох
буолла, арай Хадаар
нэһиликтэр акт
оноһулунна. Бу ытыты-
лыбыт үлэттэн инники кэ-
лэр үлэлэр тутулукаах-
тарынан, үлэлэрин
үчүгэйдик толорбут ре-
гистратордарга махтал-
бытын тизрэдэбит:
О.Н.Пинигинаба — Хо-
тобо, Г.Г.Романовка-
Төһөй, М.И.Филипповаба
— Хайахсыт.

Хаалбыт кэмгэ биэрэ-
пиһи ытытыга бэлэм-
нэнигэ кэлинги этап со-
руга тутар. Онно анаан
сэттинни 13-14 күннэри-
гэр СР Госкомстатыгар
биэрэпиһи тэрийэн
ытар боломуочунай
сүбэ мунньахтара буол-
ла. Барыта 25 улуустан
боломуочунайдар тарды-
лыннылар. Икки күннээх
сүбэ мунньагы СР Гос-
комстатын председате-
лин солбуйааччы Попова

Н.П. салайан ытта.

Мунньах көрбүт бол-
луруоһа — республикага
биэрэпиһи ытытыга бэ-
лэмнэни уонна ытыты-
лыбыт үлэлэр. Туһаанна-
ах ведомстволар, минис-
терстволар бэрэстэби-
тэлэрин кытта көрсүһүн
санаа атастаһыта, бири-
гэ үлэлэһин түмүктэри
ырытыһы буолла. Гос-
комстат отделларыттан
хас улуус аайы биэрэпис-
кэ бэлэмнэнигэ уонна
ытытыга сыһарыллы-
быт куратордары би-
лиһиннэрдилэр, хас би-
ирдии боломуочунай
айы бэйэтин улууһа да-
аннайдардаах биэрэпис-
кэ сыһааннаах "Дневник
куратора" дьһни бэлэм-
нээн онорон туттарды-
лар. Оттон биэрэпискэ
бэлэмнэни тигэ — үһүс
этабыгар киирэн ону хай-
дах ытар туһунан сүбэ-
ни Госкомстат отделын
начальнига Калмыкова
А.И. онордо.

Улуус аайыттан мус-
тубут боломуочунайдар
ытытаахтаах үлэбитигэр
сүбэ-ама ылан, үлэбит
хаамытын туһунан са-
наа атастаһан, икки
күннээх сүбэ мунньахтан
элбэһи билэн тарбасты-
быт.

З.Н.БОРИСОВА,
улууска биэрэпиһи
ытыты боломуочу-
найа.

Предпринимателлэр сүбэлэһэллэр

Улуус дьһалтатын дьһитин актовай саалатыгар
предпринимателлэр мунньахтара буолан ааста. Онно
40-ча киһи кэлэн кытынна. Мунньагы Улуус Мунньабын
депутата И.Г.Макаров салайан ытта.

Аастыт сыллаагы үлэ-хамнас, инники былааннар,
тирээн турар сорукур итиннэ ханньк проблемалар
баалларын тустарынан отчуоту предпринимателлэр сө-
бизтэрин председатели Санжеева Евдокия Григорь-

евна онордо. Ол сүннүчүнэн кизин кэпсэтин буолла. Тыл
эппит предпринимателлэр уран тарбахтаахтарбыт
оноһуктарын нэһилиэннэбэ атыылыыр, кинилэр тала-
аннарын сайыннаар, пропагандалыыр сыалынан но-
руот уус-уран оноһуктарын атыылыыр маһаһыны тэ-
рийэн аһарга, дьһну үлэлээх-дьһарыктаах онорууга э-
тин киллэрбиттэрэ кэрэхсэбиллээх.

Иннокентий ГРИГОРЬЕВ.

Улууспут хаһыатын 70 сыллаах үбүлүөйүгэр

пист М.М.Дьячковская.
Икки аһар сүл үөрэ-
нэн, идэ ылан 1975 сылла-
ахха икки Мариялар —
Дьячковская уонна Савви-
на (оччолорго Михайло-
ва), Алексей Слепцов уон-
на Валентина Эверстова
Чурапчытаагы типогра-
фияга үлэни кэлбиттэрэ.
Ол күнтэн үйэ чэппэригэр
тэн ордук кэм устата Ма-

нымса онороро, бири
эмэ үлэни суох буол-
лабына (ылдыан бюлле-
тенигэ барыы, уопуска,
о.д.а.), производствоба
тардылык тахсыбата си-
тиһилинбэтэ. Мария пере-
плетчик, метранпаж идэ-
лэрин, тигелгэй массыы-
наба көмүһүнэн түһэри
курдук уустук идэни
баһылаабыта.

Үөрэхпитин сага бүтэ-
рэн кэлбит дьһн кинилиин
көрсүбүппүт уонна күн
бүгүнүгэр дьһи илээх-
тик-эйэлээхтик биригэ
үлэлибит. Үлэнит буол-
ларбытыгар көмөлөспүт,
үлэбэ эппитинэн, тапта-
лы иппит наставникты-
гар Мария Семеновнаба
махталыт мунгура суох,
Типография, "Сага олох"
хаһыат 70 сыллаах
үбүлүөйдэринэн Мария
Семеновнаны, бары кол-
легаларбытын истинник
эбэрдэлибит! Дьһоттор-
бут, эһиэхэ дьһл дьһуһун
баһарабыт.

Светлана
СЕМЕНОВА,
Борис ВАСИЛЬЕВ.

Хаартыскаба:
М.С.Саввина.

Олох билбэт коллек-
тивкар аан бастаан ата-
хын угарын дьһулаан.
Үлэбэр да билбэтин, муна-
рын-тэнэрин элбэх. Ол
кэмгэ эн таскар үтүө сана-
алаах сүбэһит баар буол-
лабына, кини эйгининин
тугу билэрин кэннигэр
кистэбэккэ үлэстэр, сиз-
рин ситэрэн кизин-холку
майгылаах, эйгин өйдүүр
буолабына — эн дьһолло-
оххун. Итинник кининэн
биһиэхэ М.С.Саввина бу-
олбута.

Мария Семеновна
туһунан суруйуохпутун
баһарбыт туһунан эппи-
тигэр коллегаларбыт,
полиграфистар:

лыын уонна бири Нам
уолунуун үһүө буолан
үөрэннэхтээх сирбигигэр
Новосибирскай куоракка
түүннэри-күннэри айаанна-
ан, сылайыы бөгөнү сы-
лайан тийибиппит. Бири
дойдулаахпыт Саабын
Маайыс (билигин биригэ
үлэнир дьһүгэлэрэ итин-
ник ааттыыллар) хайыы-
үйбэ тийэн олоһор эбит.
Дьһэлээх-уоттаах киһи
быһытынан үөрэ-көтө
көрүстэ. Адыс ийэбит
курдук, — дьһн аһар Но-
восибирскайдаагы поли-
графическай техникумга
үөрэхтэрин сабалаабыт
сылларын туһунан линоти-

рил Семеновна харыс да
сири халбарыйбакка, улу-
устаагы типографияга
үлэлир. Идэтэ — набор-
щик. Бу идэ үлэнигэр гра-
мотнаһы, ыраас, дьһп-
дыа туттууну, баай фанта-
зияны эрэйэр. Афишалар,
ыгырыы суруктар, о.д.а.
бородууксуя, дьһуру су-
дургу бланка да буоллун,
тупсаһай көстүүлээх буол-
бута киниттэн тутулукаах.
Коллектив хас биридии
үлэнигэр хайа да
түгэнгэ бэйэ-бэйэни со-
лбуйсар курдук атылы
идэлэри баһылаабыт со-
руга туруоруллубута. Ол үлэ
тэрэһинин, биллэн турар,

БАХСЫ ОРТО ОСКУОЛАТА 90 СЫЛЫН БЭЛИЭТИЙР

Үрдүк Айылар түһэн бэлиэтээн ааспыт сирдэрэ. Томтор сүүрбэһис үйэ сабаланыгыгар Бахсы нэһилиэгин эргийэр киһиэ, тобуруһар түөлбэтэ этэ. Революция иннинэ үөрэхтээх дьон баара дьон-сэргэ өйүн-санаатын уһугуннаран, нэһилиэги сайдыы суолугар киллэрэр. Үөрэх сырдыкка -кэрэбэ тардыһы төрдө буоларын өйдөөн нэһилиэһиэ оскуола аһыллытын туруорсан, 1911 сыллаахха ахсынны ый 16 күнүгэр Бахсыга биһир кылаастаах министерскэй оскуола аһылларын туһунан народнай училищелар инспектордарын уураба тахсыбыта. Сага тэриллэр оскуола дыһэтэ, мала-сала, атын да тээбинэ суоҕа өйдөнөр. Дьоккуускайтан учууталынан аһаан эдэркээн нуучча кыыһа Екатерина Алексеевна Берденикова бастакы үөрэх кыһатын 1912 сыллаахха тохсунньу 9 аһар. Оҕолор бу иһиниэ лөчүөк дыһитигэр үөрэнэллэр, оскуолаҕа киириилэригэр кинилэртэн үс оҕо үчүгэйдик ааһар эбит. Холболооххо оҕолор Екатерина Ивановна

ИСТОРИЯ БЫЫҤЫН СЭГЭТЭН

Слепцова нууччадыы түөрт мүнүктээх дыһитин, холбуу турар үс ампаарын оскуолаҕа биэрэргэ кэриэһин элпит. Кини уола Николай Иванович Слепцов 1911 сыллаахха Дьоккуускайдаабы реальный училищени бүтэрэр сылыгар ыалдьан өлөр. Екатерина Ивановна "оскуолаҕа мин оҕом аатын биэрдэхитинэ 100 солк. сиэртибэлиэм" диир дуоҕабардаһар. Бу дыһэ оскуола 1917 сыллаахха дыһи үлэлиир.

1914 с. нэһилиэк сходуҕар сана оскуола дыһитин тутарга уураах ылы-

наллар, онно 83 киһи илин баттаабыт. Маһын күрүө ахсын дыһи түһээн, 1916 с. Көмүккэ оскуола дыһи аһылаатын охсоллор. "Аһылаата улахан" — диир хайдыһы тахсан, кэлин гражданскэй сэрии мэхэйдээн, тохтуу-тохтуу тутуллан оскуола дыһиэ бастакы бырайыагыттан өссө улаатан тутуллан 1925 сыллаахха үлэбэ киирэр. 1942—1945 сс. үөрэх дыһыгар сэрии, хоту көһөрүллүү содулугар оскуола сабыллар. 1943—1945 сс. оскуола базатыгар республиканскэй суолталаах колхоз-

най оскуола аһыллан үлэлиир. 1946 с. Бахсы начальнай оскуола үлэтин салгыыр. 1953 с. "Коминтерн" уонна Ярославскэй аатынан колхозтар холбоһон оскуола дыһитин То-лоонно көһөрөн туталлар. 1976 с. бөдөһүтүү политика сабынан начальнай оскуола сабыллан баран 1981 с. аһыллар. 1987—1988 сс. үөрэх дыһыгар аһыс кылаастаах оскуола буолар, директорынан С.И.Барашков үлэлиир. 1994 сыл күһүнүттэн орто оскуола буолар, директорынан Е.Е.Око-нешников аһанар.

Ааспыт 90 сыл устата Бахсы оскуола үгүс ыччаты үөрэтэн-иитэн, олох киз аартыгар киллэрдэ. Иитилибит кыһаларын, уһуан үөрэппит учууталларын кинилэр умнубаттар, истин сибээһи тутуһаллар.

Хаартыскаларга:
оскуолаҕа үлэлиир сылдыһыт саҕа дьахталларыттан биһир бастакы учуутал Евдокия Софроновна Аржакова; оскуола маннайгы учуутала Е.А.Берденикова.

НАРОДНАЙ ОСКУОЛА ПОПЕЧИТЕЛЭ

дэһэндэбитэ, онно аһабыт аһыах оҕону аһарга-суруйарга үөрэппитэ. Оскуола аһыллытын, сана оскуола дыһиэ тутулуутун көбүлээбит киһинэн эмиз киһи буолар. Нэһилиэк сайдыытыгар улахан үтүөлээһин иһин кинини Бахсы народнай оскуолатын попечителэн талбытара. Дьоккуускай куорат кубуруһааһыгар, уобалас народнай училищеларын инспектордарыгар оскуола кыһалатын туруорсан суруйбут сайабылланналарын архив матырыйаалларыгар көрүөххэ сөл.

Киһи олоҕо төһө хаары-саамайыры көрсүбүтүнэн буолбакка, бэйэтин кэннигэ туох суолу-иһи хаалларбытынан сыаналанар, бар дьонугар хананык үтүөнү оҕорбутунан кээнэйдэһэр. Игнатий Алексеевич ол да иһин кырдыһаас Бахсы дьонунуму баттар, киһи оҕолор ааспыт олоҕо үгүс көлүөнэ үтүөкэн холубур буолбута, аны даһаны кэлэр кэннээри ыччакка кэлсэ, ахтыла туруоба.

Хаартыскалар:
И.А.Слепцов.

Лариса
СЕМЕНОВА.

Бахсы орто оскуолатыгар научнай түмүү тэриллэн, үлэтин кыраайы үөрэтин, филология уонна чөл олох төрүттэрэ диир үс хайысханан быһаарынан ытар. Кыраайы үөрэтин музей үлэтин сүһүнүнэн экспедиционнай хамсааһын уонна эксперимент чэрчитинэн оҕолору чинчийэр үлэбэ чугаһатын быһытынан аһаһыллан киирэр. Музейга (тэрийээччн-учуутал Л.И.Семенова) Бахсы историйатын сырдатар баай матырыйаал хомулуна. Музей тэриллэһиэ үөрэнээччилэргэ чинчийэр үлэбэ баа уонна бастаан үөрүйэхтэр баар буолууларыгар көмөтө улахан, ол биһиги оҕолорбут "Кэскилгэ харды" конференцияга ситиһилээхтик кытталларыттан көстөр.

Ааспыт үөрэх дыһыгар "Аһылаа — оҕо сайдыытын сүрүн эйгэтэ" диир темаҕа үлүүс экспериментальнай плащадкатын статуһун ылбыт. Киһи сүрүн сыаласуруга — киһи уонна айылҕа ситимнээһинин, аһы-тыһыларын үрдүк идеятын олоххо киллэрэргэ бэйэ суолун тобулууну. Үгүс буолбут

БАСТАКЫ ОЛУК УУРУЛУННА

ирдэбил үөрэнээччи оҕолор эйгэтин — таа сирин олохун уратытын кытары дьүөрэлэспэт буолан, оҕо биоритмун кэһиллэһитигэр тиздэр, итинээ элбэх искусствоннай харгыһы үөскэтэр буолан сөбө суох. Ити мэхэйдэр кыра курдук эрээрлэр, сылан-сыл хатыланан, ситистэрэ-мугуктара дьиргээн иһэллэр. Ол барыта үөрэтин-иитин ситимигэр охсор. Дьэ, ол иһин үөрэх дыһынын режимигэр кыра уларытылылар киллэрэн, оҕо айылҕаны кытары алтыһарыгар төбөстөөх усулуобуйаны ыйдарынан аһааран тэрийэбит. Ол курдук, баалаан ыйа — олох тэтимин күһүмкү кэмэ, алтынны, сэттинни, ахсынны — бастакы лабораторнай цикл, тохсуһуу-уһун өрөбүл, олунуу, кулун тутар, муус устар — кикис лабораторнай цикл, ыам ыйа — олох тэтимин сааскы кэмэ. Маннаах оҕо күһүмкү уонна сааскы сылаас кэмнэри таба туһунан ай-

ылбаа сылдыһыта, дыһи кэрэтин оҕолор-дьаарыгар көмөтөтө, общественнай үлэбэ киллэрэр кылаата үксүүр кыахтанар. Биллэн турар, ити кэмиз уонна лабора-

торнай циклгэ үөрэтиллэр предметтэри талан киллэрин эрийиллэр. Күһүн уонна саас айылҕаба уруктар тэриллэллэр. Холубур, бийыл күһүн оһуһу уруктары аан бастаан ыттыбыт. Анкета түмүгэ көрдөрөрүнэн, оҕолор бу ньыманы олус сөбүлээтилэр. Ийикитин оскуола үлэлиир режимитэн сабалаан араас кэмкэ уларытылылар быһаараналлар. Ытыллар үлэ оскуоланан эрэ мунгудаммакка, оҕо оҕолор, алтыһар эйгэтин бүтүннү хабартаах.

Экспедиционнай хамсааһын нэһилиэк экосистематын уонна тулалыыр айылҕатын харыстааһына туһуланан, сирин дойдуну уонна онно олохтоо дьону-сэргэни үөрэтэр сыллаах.

Филология хайысхата аһын кылаас үөрэнээччилэртэн реферат суруйууттан сабалаан биһирдэһэн баалаах оҕону кытта үлэ форматынан барар. Холубур, Аня Барашкова (4 кыл.)

Аныгы көрүүлээх ыччаты иитэн таһаарыыга

Бахсыга орто оскуола аһыллыыта бийыл сэттис сылыгар барда. Үөрэхтэһин ис хоһоно уларыйар, оскуола сага суолу-иһи көрдүүр кэмизгэр педагогтарга биһир сүрүн ирдэбил быһытынан бэйэ профессиональнай маастарыстыбатын үрдэттигэ улахан болгомото урууллар. "Учуутал үөрэнэрин тухары — учуутал" диир санаанан салайтаран, биһиги оскуолабыт учууталлара араас курстарга, семинардарга сылдьаннар билиилэрин-көрүүлэрин ханатыналлар. Сайыннарылаах үөрэтин программаларынан аһын кылаас учууталлара Н.Ф.Егорова, М.П.Миронова, А.А.Захарова, А.Е.Васильева айымнылаахтык үлэлииллэр. Үрдүк кылааска Т.Я.Попова "Уроки-мастерские", Р.И.Барашкова "Куолаан үөрэтин ньымалара", Е.К.Федосеев "Технология төрүттэрэ", И.Ф.Винокуров "Оҕо билигин тест нөнүө контуруоллааһын" диир темаларынан сага технологиялары сатабыллаахтык тутталлар. Оскуола иһинэн араас тематическай, предметтэй уонна научнай-практическай эдэр дьаһалларга аһаас уруктары ыттын, культурнай-сайыннара дьаһаллары тэрийэн учууталлар сыраллаах үлэни ытталлар. Бу үлэни көбүлээччилэринэн методическай холбоһуктар салайааччылар Н.Ф.Борисова (аһын кылаастарга), Т.Я.Попова (гуманитарнай), Р.И.Барашкова (естественнай-математическай), Е.К.Федосеев (технологическай) буолаллар. Маны сэргэ хас биһир учуутал сыллата ыттыллар педагогическай аһыларга ыппыт үлэтин түмэн кыттан иһэргэ дьулуһар. Үгүстэн аһыларгы холубур быһытынан этэххэ, Е.К.Федосеев "Саха иһитин-чороону оҕоруу ньымалара", Н.Ф.Федорова "Өй-санаа, киһи, айылҕа ситимнээһинин тиһигэ — оҕо чөл буолуутун түһэ", эдэр учуутал А.А.Захарова "Кылаас таһынан үлэбэ төрөлүүт оруола" диир дакылааттарынан кыттан кизгэ сэтээрини ыллылар. Аһын

кылаас учууталларын метод-бөлөһө улуустаагы педагогическай идея фестивалыгар үгүс миһэттэ тиксэн сага технологияны көбүлээһиниэ кыттыбыта. Маны сэргэ учууталларбыт араас сылларга улуустаагы конкурстарга ситиһилээхтик кыттыбытара. Ол курдук, 1993 с. "Бастын кылаас салайааччыта" конкурска Н.Ф.Егорова, 1995 с. "Сыл бастын учуутала" конкурска М.В.Атласова, 1997 с. "Үөрэнээччилэр билиинилэрин учуутала" конкурска А.А.Винокурова, 1999 с. "Сыл бастын учуутала" конкурска Н.Ф.Егорова, 2001 с. "Кэскиллээх эдэр учуутал" конкурска А.А.Захарова Бахсы оскуолатын чизин көмүскээбиттэрэ.

Эбик үөрэхтэһин тиһигэ хаалсыбат, "Уран уус" (сал. Е.К.Федосеев), "Оһуор" (сал. А.Н.Аммосова) куруһуоктар улуустаагы, республикатаагы прикладной искусство конкурстарын кыһылаахтарынан буолбуттара. Педагог-библиотекарь Л.И.Семенова салайар "Краеведение" куруһуокун истээччилэр Света Оксенова (11 кыл.) республикатаагы "Кэскилгэ харды" конференцияга ситиһилээхтик кыттына. Бийыл Маша Никифорова (11 кыл.) Бахсы көһүтүн үөрэтэн бочуоттаах үгүс миһэттэни ылан, региональной конференцияга кыттар чизэскэ тигистэ. Сыллата ыттыллар "Маарыкаан аһыларыгар" уонна "Аман өс" күрөһэр саҕа тылын уонна литературатын учуутала Ж.Ф.Барашкова дьаарыктыыр оҕолоро ситиһилээхтик кытталлар. Ол курдук, ааспыт үөрэх дыһыгар Света Оксенова республикага кыттан "Сайдам санаа" номинация хайааһынан буолбута.

Бу курдук Бахсы учууталлара үөрэхтэһин тиһигэр саҕалыы сыһыаны көрдөөбүтүгэ куустарын түмэн айымнылаахтык үлэлииллэр.

Е. ВИНОКУРОВА,
директоры үөрэх
чааһыгар солбуйааччы,
СР үөрэҕиритин туйгуна.

Анна Анчыгыһын "Сааскы кэм" романыгар кыһылысүөл ойуулааһын диир дьаһалынан "Бахсы-Курубуһах" диир региональной конференцияга, оттон улуустаагы конференцияга Аня Егорова (6 кыл.) ситиһилээхтик кыттыналлар.

Чөл олох төрүттэрэ хайысха элбэх оҕону түмэр. Бу өйдөбүл сүрдээх кэм. Үгүс оҕо, ол иһигэр Павел Барашков (3 кыл.), Проня Аргунов, Степа Дуранов (4 кыл.), Дьулус Никитин (9 кыл.), Вера Винокуров (11 кыл.) уо.д.а., бастакы сэмэй үлэлэрин, бэйэлэрин санааларын, кэтээн көрүүлэрин торумнаан үлэһэннээхтэрин итиилэригэр таһаардылар.

Ити курдук Бахсы оскуолатыгар научнай общество бастакы олугун уурда. Киһи үрдүк таһымна тахсарыгар улуус бари кыраайы үөрэтээччилэр көмө-сүбэ буолуотара диир эрэнэбит. Бахсы үтүө-мааны аһыларгыгар бигээн улаһыт киһи туттар билиилээх дьонмутун утунуур кыахтаах, чөл олохтоох, кэһиэн-чэбдик доруобуйалаах, сахалыы сирдээх, үөрэхтээх, сайдылаах, дьирин билилээх киһини иити — биһиги сорукпут.

Хаартыскалар: оҕолор айылҕаба уруука.

Наталья ЕГОРОВА.

УЛУУСКА ВЕТЕРИНАРНАЙ СУЛУУСПА 80 СЫЛЫН ТУОЛУУТУНАН

Билигин улуусулар ветеринарнай сулууспа ийикэн 115 күнү үлэлиириттэн 84-дэ анал ветеринарнай үөрэхтээх специалистар, ол ийигэр үрдүк үөрэхтээх 36. Улууска 14 ветучасток, 1 ветлечебница, 2 ветпункт бааллар. Чурапчытаагы ветеринарнай сулууспа 23125 ынах сүөһүнү, 3066 сылгыны, 2188 сибииньаны көрөр-истэр, башынай хаһаайстыбаларыгар, табаарыстыбаларга, көмө хаһаайстыбаларга, бирдиктээн ыалга өнөкү эгирдор, кирилэр госуларст-соҕа туттарар бордуюусуларын хаачыстыбатын хонтуруоллуур. Инспекторскай

ВЕТУПРАВЛЕНИЕ БҮГҮНҮГҮТЭ

Ветеринарнай управ-ление коллектива бу 80 сылла-ах өрөгөйдөөх үбүлүөйүн бары өттүгүн сагалыы хаачылыылаах, билигин кэм ирдэбилгэр сөл түбүһү матеинарнай-техническай базалаах көрсөр. Ол курдук, 1932 сыллаахха тутул-лубут хонтуруалааҕа өссө 1985 сылтан аварийнай ту-руктааҕа. 1997 сыллаахха ветуправление хаһаайсты-баннай ньыманан баара-суоҕа 8 ый ийигэр тутан 135 кв.м иэннээх бэртээхэй оҥоруулаах сана хонтура-дынаттар көспүтэ. Оттон "2000 сылга — 2000 үтүө дьыаланы" дьин республи-катаагы хамсааһынна кыт-тан, 10 ый ийинэн 450 кв. м иэннээх сана оборудовани-еларынан сэлбизимит вет-баклабораторияны үлэҕэ киллэрибэтэ.

Бу тутуулар 1993 сылла-ахха улуустаагы ветерина-рнай станция начальнигы солбуйааччынан аһамыт, ити нөҥүө сылыгар началь-нигынан өрө таһаарыллы-быт Л.И.Макарова курдук дьахтар салайааччы быһа-чы тэрээһининэн үлэҕэ ки-рибиттэрэ. Лариса Ивано-ва бу сыл ыам ыйыттан СР

Тыа хаһаай-стыбатыгар уонна собо-тукка ми-нистерство-

тын ийинэн үлэлиир Ветери-нарнай департамент дирек-тора. Кини сабалаабыт дьыалатын коллектив эдэр, эрчимнээх специалиһыгар П.И.Старостинга итэҕэйдэ. Үтүө дьыалалар ийлерин ийинэн бийыл ветуправле-ние аны 9 миэстэлээх сана гараж дьынтин үлэҕэ киллэ-рэр соруктаах.

Итинник биригдэн-бириг-дөн тутуулар коллектив үлэҕэ сүгүн дьулурууна ситиһилиниилэр. Билигин эргиччи үлэлиир усуллубуйа тэрилинэ. Ол эбэтэр хонту-ора хас биридди кабинетта-ра сана технологияларынан үлэлииргэ кыагы биэрэр оборудованилардаахтар. араас аппаратуралардаах-тар. Ветбаклаборатория дьыа-та олох сагалыы бы-райыактаах, республика улуустарыгар суох тутуу. Ветеринарнай — чинчийэр лаборатория эмиз тус-туста анал хосгордоох, аныгы көрдөбүлгэ толору эппиэт-тир хаачылыылаах.

Бэртээхэй оҥоруулаах ийин, кизэн-куон дьыаҕа үлэ-лиир дьол, үлэһиттэртэн эппи-этинэс биригдэнэн үрдүк.

С.МАКСИМОВА.

КОЛЛЕКТИВ ДЬАНЫАРДААХ ҮЛЭТИНЭН

үлэһит дьарыктанар анал от-дел ийини сэргэ арыы сыахтар-ын, эт-үүт комбинатын, хал-баһы сыахтарын, түүлээҕи ганаһыгар мастарыскайдары, остолобуйдары, маһаһыттары эмиз хонтуру-лга тутар.

Лаборатория аккредита-цияны, сүрүннээн, барда, до-кумуоннарын ситэрэн-хото-рон толоруу хаалҕа.

Вет-үлэһиттэр үтүө суо-бастаах, бэринилээх үлэли-рин түмүгэр 1985 сыллаахха урукку Эрилик Эристин аатынан совхоз территория-тыгар уонна Үрэх-Күөрэҕэ үрбүт сүөһү туеркулеһуттан икки сылынан босколуму-лут. 1991 сыллаахха кэлин сыллааҕа республикага гараммыт лейкоз Чакырга бэлитэммитэ. Вет-сулууспа уонна ветбаклаборатория ийинийэр үлэһиттэрин дьаһы-ардаах үлэһиттэрини бу ыары

1995 сыл ахсынныга суох оҥоруулар, карантин упуллу-бута. Бириг хроническай ыарыһтан-паратуберкулез-тан "Мындааһы" табаарыс-тыба 1995 сыллаахха боско-ломмута. Бу барыта улуус экономикатын бөтөргөтүүгэ вет-үлэһиттэр киллэрибэт кы-лааттарынан буолар.

Улууска ветеринарнай су-лууспа тэрилибитэ 80 сылын туолла. Бу бэлэз даатанан ба-ры бириг идэлээхтэригитин эбэрдэлиибит, кирилэр проф-ессиональнай идэлэрин аатын-суолун үрдүктүк туту-охтара, ситиһилирин чингити-хтэрэ дьин эрэнэбит, бука барыларгар олохторугар то-лору дьолу, туйгун доруобуй-аны баһарабыт!

П.СТАРОСТИН,
Чурапчы улуусун
ветуправлениятын
начальнига.

САҔАРБЫТ СТРАНИЦАЛАР КЭПСИИЛЭР

Россия Ис дьыалаба министерствотынан Саха сиригэр 1897 сыллаахха уобаластаагы ветеринар дьулуһа, ин-спектор эбэриннэһин сүктэрэн туран, көрүлүбүтэ. Бу дьулуһа Казаннаагы ветеринарнай институт выпускнига Сергей Яковлевич Дмитриев аһамыта. Дьынэр, бастагы ветараһынан бирикээһэ суох үлэлиибит Дорпт университе-тин ветеринарнай салаатын бүтэрбит, онугунаа өрөй Во-лдемар Густавович Гольдман буолар. Кини 1854 сыллаах-тан сабалаан 1897 сыллаахха дьэри Саха сириг бүтүнүтүн кэрийбитэ. 1908 сыллаахха С.Я.Дмитриев ве-теринарнай наукалар магистрдэ, профессор С.А. Гро-нер солбуйбута. Кини бастагы ветбаклабораторияны ас-тыга. Сылтан-сыл ветеринария Саха сиригэр ситимэ кэччэн, эңорор ийитэ элбээн ийитэ.

ХХХ

1921 сыллаахха муус устар 21 күнүгэр Чурапчыга Боо-туруускайы, Тааттаны, Мэнэни, Байаантайы хааччылар ве-теринарнай пуун аһыллыбыта. Сэбиздиссэйинэн Михаил Инокентьевич Киренский этэ.

Тыа сириг ыалын кэтэх хаһаайстыбатыгар бөө-тирэх буолар ынах-сылгы сүөһүнү эмитир-томтуур, кирилэр чэгиэн-чэбдик, төрөлкөй ийитиллэнэр үрдүк бордуюусулары би-эрэллэрин тулуугар туруу-лаһар дьоммут—ветеринар-най үлэһиттэр. Улуустаагы ветеринарнай управление ба-рыта 89 анал үөрэхтээх специалистар үлэлиир. Ки-рилэр билиилэрин көрүүлэ-рин ханатар, чингэтэр, на-укага таһар саҕа ньымала-ры тарбаттар, бастыһынар үөрүйэхтэрин эдэрдергэ пропагандалыыр сылтан идэҕэ конкурстар сылта-а ыһыллылар үтүө үгэскэ кубулуйда. Бу конкурстар хас да түһүмэһинэн үрдүк уонна орто анал үөрэхтээх специалистарга анаан ыһыллаллар.

Бийыл саас кулун тутар эйга ветараһтар уонна тех-никуму бүтэрбит ветфель-дшердэр икки ардыларыгар

Идэлэригэр бастыһынар

конкурс буолан ааста. Онно кирилэр сүөһү сыстыҕанна-ах ыарыһтарын арааран быһаарыыга, диагноһы таба туруорууга билиилэрин бэ-рээбэрээлээтилэр, ыары-ны саҕа ньымаларынан эм-тэһиннэ үөрүйэхтэрин үлэһитинилэр, хирургиче-скай инструменнары туттар с а т а б ы л л а р ы н көрдөрдүлэр. Билигин сы-на ыараан, эм-томп дэби-гис көстүбэт кэмигэр эмтээх оттору хомуйан, хатаран туттуу хас биридди эмчит үлэтин арахыспат аргыһа буолла. Конкурса кыттаач-чылар хомуйбут, өрүүтүн туттар эмтээх отторун баай коллекцияларын быыстала-лаан көрдөрдүлэр, хан-нык ыарыһа хайдах уонна төһө кээмэйинэн туттала-

рын ийэн-тоһон кэлсэти-лэр. Оттон ветеринарнай-санитарнай экспертизаны ыһытыны уонна ирдэни-лэр докумуону толорууна хас биридди үлэһит эңкилэ суох билэр эбэриннэһэриг тоһоболоон, бу болпууос конкурс бириг ураты түһүмэһинэн киллэрилли-бэтэ. Маны таһынан ветвра-чтар инспекторскай үлэ үөрүйэхтэригэр билиилэрин тургутустулар.

Ветеринарнай врачтар конкурстарыгар уон специа-лист киристэ. Бары түһүмэххэ тахсыбыт көрдөрүүлэр түмүктэринэн Чурапчытаагы ветлечебни-ца сэбиздиссэй Анастасия

тарга бийиги кыыспыт Ана-стасия Никитина бары түһүмэхтэргэ чабылхайдык кыһыан, "Сыл бастыг ве-теринара" дьин ааты ылар үрдүк чингэс тигистэ. Иккис миэстэни Амматтан В.И.Не-рлова, үсүһү Уус-Алдантан М.В.Иванова ыһылар. Ба-лары сэргэ ыһытылыбыт ве-теринарнай инспектордар конкурстарыгар бийигиттан П.И.Старостин хиристэ. Түмүккэ Мэнэ-Ханаластан И.П.Шарина бастаата, ик-кис Таатта инспектора О.Х.Яковлева буолла. Бийиги Прокопий Инно-кентьевич үлүс бириг-тээх миэстэлэнэ.

Идэҕэ конкурс кэмигэр буолбут спортнай оонньууларга бийиги хама-андабыт спортсменнара олохтоохтор кэннилэригиттэн иккис бочуоттаах миэстэни ыһылар. Оттон биридди-лэн көрүнүгэр хас да кирибит биригтээх миэстэ-лэргэ тигистилэр.

Аны от ыйын 11 күнүгэр орто профессиональнай-техническай училищаны бүтэрбит алын сүбүх вет-фельдшердэр икки ардыла-рыгар конкурс ыһытылына. Онно Хадартан Дария Ки-рилловна Андросова баста-ата, Чурапчытан Анастасия Федоровна Попова иккис, Болтооттон Екатерина Се-далничева үлүс буоллулар. Бу күн бары специалистарга анаан эмтээх отторго сем-нары ветлаборатория хи-мик-токсиколога, ветврач Людмила Юрьевна Осипова ыһыта.

Елена ГРИГОРЬЕВА, ветуправление начальнигы солбуйааччы.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Улууска ветеринарнай сулууспа тэрилибитэ 80 сыла туолар үбүлүөдүөх күнүнэн түстөөх тэриитэ салалтатын, бары үлэһиттэриг ийиитик, истигирик эбэрдэлиибит!

Чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, таһаарылаах үлэ-ни, тус олоххутугар дьолу-соругу баһарабыт.

Улуус дьаһалтата,
улуустаагы тыа аһаайстыбатын
управлениета.

Утүөлээх ветврач

Ветеринарнай сулууспа үлэһиттэр бэйэлэрин харыс-таммат, чэлэкигэ суох, ол-гынан баран, дьонго бары-тыгар наадалаах идэлээх дьоннортон биридэстэри-нэн, бийиги улуусулар бастагынан Саха Республи-катын үтүөлээх ветараһын аатын ыһыт кирилэн Со-ловьев ветучастогун сэби-диссэй, ветеринарнай су-лууспа ветерана Ершов Ми-хал Михайлович буолар. Кини 1938 с. кулун тутар 1 күнүгэр Соловьев нэһили-гэр Магалах дьин Кыыс Ам-ма бириг кизэн хотугар төрөөбүтэ. Ити былыргы үһүэһингэ кирибит дойдуга уруккута маар, харыйа-уруй эриг Уоһа дойдуга уола Кунай Хотуурдаах үлэһиттэн түһэн хотуурунан охсон көннөрүбүтэ дьин кэлсээн баар. Билигин нэһилик саа-май бастыг оттуур кизэн хо-чото.

Өрөгөйдөөн үүннэһинэ 8 тыһыынча бугул кэлэр диллэрэ, ол аата, 400 т от кэлэрэ.

Михал Михайлович төрөппүттэрэ колхозтаах дьон этилэр. Аһалара кыра эрдэһинэ өлөн, ийэтэ соботобун улаатыннарар олох кизэн аартыгар үктэн-нэрибэтэ. Ершов М.М. үлэ-тин 1959 сыллаахха медуци-лиһини бүтэрэн фельдшер-медик быһыытынан сабала-абыта. Соловьевтаагы ФЭП-ка сэбиздиссэйдэн, фель-дшердэн баран, 1962 сыл-лаахха Ленинградтаагы ве-теринарнай институтка үөрэнэ кирибэтэ, онтон үлүс курсу бүтэрэн баран СГУ-га көһөн ТХФ-тын 1967 сыл-лаахха бүтэрбитэ. Онтон ыла кини таптыыр идэтинэн, пенсияга таһан да баран күн бүгүнүгэр дьэри төрөөбүт дойдугар үлэ-

лигэ сылдьар. Билигин көлүөнэ ветеринарнай үлэһиттэр Михаил Михайло-вич аҕа табаарыспыт, на-ставникпыт, "корифей" дьин ааттыбыт. Кини бу үлэһиттэрин устатын тухары бэйэтэ чакчы толору баһылаабыт кесерова се-неке, руменотомия, грыже-сечение, о.д.а. араас уустук операциялары онорон төһөлөөх сүөһүнү, сылгыны быһаабыта буолуой? Бу уустук операциялары онорууга элбэх көлүөнэ эдэр специалистары үөрэ-тэн-уһуйан кэллэ.

Ветеринарнай сулуус-пага өр сыллаах эңкилэ суох үлэһит ийин 1998 с. муус устар 3 күнүгэр СР Президе-нтэ Николаев М.Е. бйлааһынан ийингэ "Саха Республикатын үтүөлээх ветараһа" бочуоттаах аа-т ийэриллибитэ. Михаил Ми-хайлович улуус, нэһилик обществоннай олохторугар актыыбынайдык кыттар. Нэһилик депутатынан, Улу-ус Муннаһын депутатынан талыллан үлэһит сылдьар.

Аһыс өбө амарах аҕата, 4 өбөтө үрдүк үөрэһи бүтэ-рэн кэргэннээхтэр, өбөлө-охтор, 2 өбөтө орто анал үөрэхтээхтэр, 2 кыралара оскуолага үөрэнэллэр. Кэр-гэнэ Рейнида Романовна идэтинэн ветеринарнай үлэһит. Билигин пенсияга олорор.

Ветеринарнай сулууспа улууска тэрилибитэ 80 сы-лынан сэбиздээн Ершов Михаил Михайлович эбэр-дэлээн туран, кини дьин кэргэннэр дьоллоох олобу, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны баһарабыт.

Валерий СОЛОВЬЕВ,
ветврач.

САҔАРБЫТ СТРАНИЦАЛАР КЭПСИИЛЭР

Чурапчыга ийин эңир улуустары ветеринарнай өнөкөн ха-аччылар сылтан 1912 с. муус устар 12 күнүгэр ветеринар-най аһыллыбыта.

ХХХ

Чурапчы сэлэһинэтин ийигэр тивовой ветеринарнай амбу-латория тутуллан 1936 сыллаахха үлэҕэ кирибэтэ.

ХХХ

Аһа дойдуга сэрлэтин кэлиэн Чурапчы оройуонугар ветеринарнай сулууспа государственнай статуһу аһыта. Бу кини зоо-ветеринарнай улаастах ийикэн. Сылтан-сыл, Хадарттаагы уонна Амматтаагы зооветпунктар, кэлин 1947 сылтан Кытаахха, Мугудай зооветпунктара үлэҕэ кирибэттэрэ.

ХХХ

Иккис улахан ситиһинэн 1947 с. кулун тутар 1 күнүгэр оройуонуга икки ардыларыгар ветеринарнай лаборатория аһыллыбыта буолар. Ити сыл бэс ыйын 1 күнүгэр Чурапчыга ветлечебница аһыллыбыта.

ХХХ

Ситиһинэ Дмитрий Иванович үлэһит киригэр ветеринар-най лаборатория тивовой дьыаҕа кирибэтэ. 1951 сылга врач-сэрлэһит шата көрүлүн, брүцеллезка спорологическай чин-чийиллэр ыһытыла баһыттар.

ХХХ

40 с сылларга Чурапчы улуусугар сүөһү аһаһаа аһылабыта, ити көһөрүлүү түмүгэр буолбута. Кэлин сүөһүтэргэ брүцеллез ыарыһа көстүлээн, элбэх спорологи-ческай чинчийиллэр баһыттар.

Балаһаны С.С.Смирникова бэлэһинэти.

«САГА ОЛОХ» ХАҢЫАТ 70 СЫЛЛАХ ҮБҮЛҮӨЙҮН БЭЛНЭТЭЭНИН

**“САГА ТЕХНОЛОГИЯЛРЫ
ОЛОХХО КИЛЛЭРИЙ –
КЭМ ИРДЭБИЛЭ”**

Итгэн аатгах улуустар редактордын “төгүрүк остуол” ахылынна “Сага олох” хаһыат 70 сыллах үбүлүйүн бэлнэтээни күнэ. Бу көрсүлүү ахсынны 7 күнүг сарсыарда 10 чаастан улуус дьаалтатын дьэитин ахыаа савалатыгар ытылына. Кыттыны ылылар: улуус баһылыга А.А.Шадрин, улуус баһылыгын солбуйааччы, “Сага олох” хаһыат үбүлүйүнэй комиссиатын председателз И.И.Яковлев, “Сахаполиграфиздат” Национальнай полиграфическай издательскай компания генеральнай директора Т.Е.Сивцев, СР Правительствотын Бэчээкз уонна маассабай информация средстволарыгар департаменын директорун улуустары кытта үлэз солбуйааччы А.Д.Петрова уонна кини энэр улуустартан ураты ыраах Өлүөхүмэттан, Гэрнайтан, Томлоттон, Намтан, Ханаластан, Уус-Майаттан, Сунтаартан тийэ барыта 12 улуус редактордара.

Муньбаы А.Д.Петрова салайан ытта. Кини бүгүлүү “төгүрүк остуол” сыалын-сорукун иһитиннэрэр уонна, СР Бочуоттаах гражданина буолбутунан ээрэлээх туран, тылы бастакынан улуус баһылыга А.А.Шадринна бизэрэр. Алексей Алексеевич хаһыат үөрүүлээх үбүлүйүнэн “Сага олох” РИХ коллективин, “төгүрүк остуол” кыттылаахтара хаһыат редактордарын, полиграфистары истинник ээрдэллэр, хаһыаттар, маассабай информация средстволарын иккилэригэр билигин сана кэм туруорар соруктарыгар тахтуур, түмүгэр ыалдьыттарга улуус ссциальной-экономическай балаһыаннаатын билиһиннэрэр.

Улуус баһылыгар ытылылар элбэх буоллулар. Ол курдук, ыалдьыттар “Чурапчы” ТХПК, “Сир” кооператив, кредитнэй кооперативтары тэрийиң тустарынан улахан-нык итэрийдиргир эбиттэр. Олору сэрэз баһанчы хаһыака сыйыаннаан улуус дьаалтата учредитель быһытынан оруолун биллэтиллэр. Дьэ, ол кэинэ полиграфическай үлэз, сүрүннээн, сана технологиялары олоххо киллэрингэ баар проблемалары бэйэлэрин холобурдарыгар олобуран кизитник кэпсэтиллэр. Онуоха Чурапчы улуунугар биер бастакынан абыллыа туруоруллубут офсетнай бэчээт оборудованнеларын кыахтарын туһаныга саналарын үлэһиннэлэр. Маныаха бэчээттир кулаабы хаачыстыбатын сабалаан бу сана оборудованнелары салпаас чааһынан хаачыһыйы, кадрдары үөрэтти, сана редакциянай-полиграфическай структураны тэрийиң болуурустарыгар тохтоотулар. Бу этиилэр, туруоруулар “Сахаполиграфиздат” компания генеральнай директоругар, Бэчээт уонна МИС департаменыгар аадырыстаннылар.

Муньбаы салайан ытылпыт А.Д.Петрова бу көрсүлүү боротокуолунан түмүктүү муньбах салгы Дьоккуускайга ытыллыахтаабын уонна биер сүрүк докумуон ытыллыахтаабын санаатта. Боллуруос, кырдык, улахан, бүгүлүү күнэ актуальнай.

ҮӨРҮҮЛЭЭХ МУНЬБАХ

Хаһыат күн сирин көрбүтэ уонна улууспутугр типография төрүттэммитэ 70 сылларын туолбут үбүлүйдэригэр аналлаах үөрүүлээх дьаалларга СР Правительствотын Бэчээкз уонна маассабай информация средстволарыгар департаменын директо-

рын солбуйааччы А.Д.Петрова, департамент кылаабынай бухгалтер Л.Н.Протопопова, “Сахаполиграфиздат” НПИК генеральнай директора Т.Е.Сивцев, Дьоккуускай куораттаабы “Чурапчы” түмсүү салайааччыта Е.А.Борисов, Тиа хаһаайыстыбатын уонна соротуолка министерствотын эппизтээх үлэһит Н.Д.Поисеев, уон икки улуустан биер идэлээхтэрбит – журналисттар, полиграфистар уо. д. а. кэлэн кыттыны ылылар.

Күнүс 2 чаастан П.М.Решетников аатынан народнай театр дьэитигэр үөрүүлээх муньбах сабалаанна. Ол иһинэ кэлбит дьон театр фойетыгар “Сахаполиграфиздат” НПИК төрүттэммитэ 140 сылыгар аналлаах конкурска полиграфистар онорон таһаарар бородууксуйаларын быыстапкага туроруллубутун көрдүлэр. Онно билиги улууспутун сэрэ Нам, Уус-Алдан, Уус-Майа, Ханалас, Амма типографиялара кыттыны ылылар. Конкурс салгы Дьоккуускайга бу күнүгэр ытылла турар.

Үөрүүлээх муньбах сабалаанытыгар урут “Сага олох” хаһыанка, билигин Саха сирин информационнай агентствотыгар фотокорреспонденынан үлэһини сылдыар П.С.Оконешников билиги редакциябыт уонна типографиябыт историларын сирдатар киннэтэ көрдөрүлүннэ. Үбүлүйүнэн “Сага олох” РИХ үлэһиттэрин улуус дьаалтатын баһылыга А.А.Шадрин ээрдэллэн тыл эттэ. Салгы хаһыат историгата, сайдытын хэрдиис кэмнэрэ, үлэз-хамнаа бөлөхтөрүнэн сырдаттылына. Ол курдук, бастаан туран, редактордарынан уонна типография сибиздиссайдиринэн үлэлээбит араас көлүөнэ дьон тахсан бэйэлэрин ахтыларын өгөрдүлэр, ээрдэ тылларын эткилэр. Ре-

дакторы солбуйааччыларын, эппизтир секретардарынан, отделлар сибиздиссайдиринэн, корректордарынан үлэлээбиттэр утуу-субуу сценага тахсан истилэр. Хаһыат общественнай корреспондентнара туста болоһун табыстылар.

Өр сыллаах үтүө суобастаах үлэтин иһин типография бэчээтэччи Ф.А.Протодьяконов СР Правительствотын Бочуотунай грамотатынан наараадаланна. “Саха Республика” кыттыны туйгуна” аат редактор Г.Г.Попова, “Саха Республикатын бэчээтин туйгуна” аат редакция экономикага отделын сибиздиссайдир С.С.Смирникова, эппизтир секретарь С.Р.Данилова интэрилиннэлэр. СР Правительствотын Бэчээкз уонна маассабай информация средстволарыгар департамент.

Грамоталарынан уонна “Сахаполиграфиздат” НПИК Бочуотунай грамоталарынан А.П.Смирникова, А.С.Лыткина, Д.И.Семенова, С.И.Семенова, М.С.Савина, А.В.Попова, И.И.Окоемов, П.М.Смирников уо. д. а. наараадаланнылар. “Сага олох” РИХ Бочуотунай грамоталарын холбоһук ветераннара туттулар. Хаһыат 70 сылын туолар үбүлүйүн көрсө ытыллыбыт “Сага олох” күнүгэр актыбынай кыттыны ылбыттарга тэрлээ эмиз бэйэтин Махтал суруктарын тутартаата.

Хаһыат үбүлүйүгэр аһамыт үөрүүлээх муньбаы народнай театр коллектива иһиллэн-сабалаан ытта. Театр ырыаһытара, Мугудайтан “Көлүкчээн” ого народнай образцовай үккү ансамблара быраһыныннык сикигин ситэрэн бизэрдилэр.

**С.СМИРНИКОВА,
С.БОРИСОВА.**

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастабыллаах Алексей Алексеевич ШАДРИН!

Эйиэхэ, республика биер билэр, кини туттар кинигизэр, Чурапчы улуунун аса баһылыгар, төрөөбүт республикабыт госуларственнай бөбөрөгүтүгэр, кини социальной-экономическай сайдытыгар киллэрсит бөдөн кылаатын иһин “Саха Республикатын Бочуоттаах гражданина” үрдүк аат интэриллибитинэн ис сүрэхпиттэн итиитик-истинник ээрдэлиибит!

Айыла кытаанах усулуобуйаах улуунугар Чурапчы дыно-сэрээт таһын да ыраахтартан чабыйбакка, таһаарылаах үлэлэринэн сага дыонугар мэлдьи холобурга сылдыар үтүө үгэстээтир мин мэлдьи истэбин, дүрүнүк убаастыбын. Эйиэхэ бу үрдүк аат интэриллибитин Чурапчы үлэһит дьонун түмсүүлээх үлэлэрин, олоххо дьулуурдарын үрдүк сыананынан аабын.

Эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, төрөөбүт республикабыт, улуунуг чэчири сайдалларыгар дүрүн хорутулаах, айымнылаах үлэни, дьиз кэргэннэр дьолу-соргуну баарабын.

Дүрүнүк кытабын кытта Саха Республикатын Президенин дьуһунаһыгар кандидат, Российскай Федерация Генеральнай Прокурорун бастагы солбуйааччы В.В.КОЛМОГОРОВ.

xxx

**Чурапчы улуунун баһылыгар А.А.ШАДРИННА,
“Сага олох” РИХ салайааччытыгар Г.Г.ПОПОВКА
Күндү доһоттор!**

Чурапчы улуунун дьаалтатын, “Сага олох” хаһыат редакциятын уонна типографиятын коллективтарын, хаһыат тыһыынчанан ааһааччыларын улууска бэйэ хаһыата тахсар буолбут 70 сылын истинник ээрдэлиибит!

Чурапчы улууну “Сага олох” хаһыат быһаччы көмөтүнэн аһыт 70 сылларга республика сайдытын историгатыгар чабылхай страницалары суруйан кэлэ. Экономическай, социальной уонна культурнай сайдыга Чурапчы улуунун дыно-сэрээт үгэс, үтүө таһааһыннары олохтообуттарын, рынок ыраахан тыһыныгар хардаран сага ньымалары, хайыскалары булууларыгар уонна иһики хардылымылларыгар хаһыат үгэс сыратын бизэритин биһиги үрдүктүк сыаналыбыт.

Сагабыт сирэ икки үйэ кырбиитигэр сүткэннээх үлэһиттэри олохтүүр кэмизэр улуустары хаһыаттар, редакциялар үлэһиттэрин интиллэригэр кизг ыырдаах, умсухутуулаах аһар үлэ күүтэр.

Эйиэхэ, ытыктылаах коллегаларыт, олус наадалаах, эппизтээх, үгэс түбүктээх айар үлэһитигэр ситиһилэри, үтүө доруобуйаны, дьолу-соргуну истин сүрэхтэн баарабыт!

Уруй-туксу!

**Мэнэ-Ханалас улуунун баһылыга Г.М.АРТЕМЬЕВ,
«Эркээйи» хаһыат
кылаабынай редактора В.А. ИВАНОВ.**

xxx

Убаастабыллаах “Сага олох” хаһыат үлэһиттэрэ!

Хаһыат бастагы нүмэрэ тахсыбыта 70 сылын туолбут үбүлүйүнэн истинник ээрдэлиибит!

Күүрэннээх үлэз көбүлүүр, дьаһуһунаах сүбэни-аманы бизэрэр, үүнэн иһэр эдэр көлүөнэлэри сырдыкка-ырааска, үтүөз уһууар, арахсыһаат арахсыт, таптааллаах хаһыатты үлэһиттэригэр айымнылаах үлэһитигэр үгэс ситиһилэри, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьиз кэргэнтэргитигэр дьолу-соргуну баарабын.

**Хатылы нэһилиэтин олохтоосторо,
нэһилиэк дьаалтатта.**

xxx

“Сага олох” хаһыат уонна улуустары типография төрүттэммиттэрэ 70 сыллаах үбүлүйдэринэн сибээстэн, редакционнай-издательскай холбоһуктун салайааччытыгар, хаһыат редакторыгар Гаврил Гаврильевич ПОПОВКА “Саха Республикатын культуратын туйгуна”, экономика отделын сибиздиссайд Светлана Семеновна СМЕРНИКОВА уонна эппизтир секретарь Семен Романович ДАНИЛОВКА “Саха Республикатын бэчээтин туйгуна” ааттар интэриллибиттэринэн, полиграфист Федор Алексеевич ПРОТОДЬЯКОНОВ Саха Республикатын Правительствотын Бочуотунай грамотатынан наараадалаһымтын, СР Правительствотын Бэчээкз уонна маассабай информация средстволарыгар департаменын Грамотатынан, улуус дьаалтатын Бочуотунай грамотатынан наараадалаһымт бары үлэһиттэритин итиитик ээрдэлиибит!

Күндү коллегаларытыгар салгы өссө айымнылаах, үрдүк тахсылаах үлэни баарабыт.

“Сага олох” РИХ коллектива.

МАХТАНАБЫТ!

“Сага олох” хаһыат бастагы нүмэрэ тахсыбыта 70 сылын туолуутун бэлэстээһингэ үтүө көмөлөрүк, ахты-ыйынай кыттылыларын иһин ис сүрэхтэн улахан махтал-бытын тиздэбит:

СР Правительствотын Бэчээкз уонна маассабай информация средстволарыгар департаменыгар, департамент директорун солбуйааччы А.Д.Петровага.

“Сахаполиграфиздат” Национальнай полиграфическай издательскай компанияга, генеральнай директор Т.Е.Сивцевкэ.

Улуус дьаалтатыгар, баһылы А.А.Шадринна, үбүлүй тэрийэр комиссиятыгар, кини председателлэр, улуус дьаалтатын баһылыга социальной боллуруостарга солбуйааччы И.И.Яковлевка.

Чурапчы сэлэһиннэтин уонна нэһиликтэр баһылыктарыгар, улуус тэриилтэрин салайааччыларыгар, Дьоккуускай куораттаабы биер дойдулаахтарбыт

БИЛЛЭРИИЛЭР

“Сахателеком” ГП Чурапчытаабы филиала Интернет онотукун туһанаргытыгар ыһыгар! Интернеткэ киирэрэ компьютер, модем уонна телефон наадалар.

Биһиги тарифтарбыт:

1. Регистрациялааһын уонна Интернеткэ холбонуу 100 солк.
2. Ыйдаабы төлөбүр (абоннлата): 5 чаас үлэһит лимиттээх—115 солк., 15 чаас үлэһит лимиттээх—300 солк., 30 чаас үлэһит лимиттээх—550 солк., 60 чаас үлэһит лимиттээх—1050 солк.

Телөмүт лимиттэн үөһэ үлэлээтэххэ, 1 чааска 25 солк. ылылар. Тэриилтэргэ эһи НДС аабылар.

Абоненнары регистрациялааһын Чурапчы сэл. Киров уул. 1 №-гэр “Сахателеком” ГП Чурапчытаабы симиалыгар ытытылар.

Болбойун! 5 чаастан үөһэ үлэһит лимиттээх абоненнарга босхо электроннай почта аадырыа бариллэр.

Ыһытар телефоннарыт: 41-502, 42-171.

xxx

Бырааһынныкка чугас дьонкутугар, доһотторугутгар умнуллубат өйдөбүл хаалларыахытын баһарар буол-лахтыгына, кинилэр музыкалаах программаларынан ээрдэллэригитигэр ыһыгар!

Төрөөбүт күнүг, Сага Дьыл, Ороһуосла бырааһынны-ыктарыгар, туһааннаах дааталарга сөптөөх музыкалынай бланкалар бааллар. Бланк сыаната: нэһилиэһнээх—20 солк. 30 харчы, тэриилтэргэ—16 солк. 70 харчы, эһи НДС аабылар.

“Сахателеком” ГП Чурапчытаабы филиала.

БИЛЛЭРИИ

Сага Дьыллаабы кондитерскай онотуктар набордарыга тэриилтэргэ, оһуолалартан, уһууаннартан сайаалка хо.луйабыт.

Потребительство бары маһаһыннара өрөбүлэ суох үлэһитлэр.

Чурапчытаабы кини остолобуойга официант, уборщица наадалар.

Потребительство маһаһыннара ахсынны 20 күнүгэр дьиз пайшиктаахтарга бонуснай аты тэрийиң, сууматын учуоттан 7 % скидка сууматыгар босхо табаар атылы-ыллар.

Биһэр телефоннарыт: 41-161, 41-658.

**Маарыкчааннаабы потребительство
бырабыланыһа.**

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Призывом регистрацию любых моделей и модификаций принтеров и копировальных аппаратов, принадлежащих организациям, предприятиям и частным лицам по Чурапчыскому улусу.

Цель регистрации: изучение наличия у предприятий, организаций и частных лиц принтеров и копировальных аппаратов, по их моделям и модификациям, и дальнейшее обеспечение расходными материалами (красками, чернилами, картриджами, различными видами бумаги и др.) прямыми поставками до Чурапчы по ценам не выше цен г. Якутска.

Адрес проведения регистрации: с. Чурапчы, СИЦ “ИН-ФКОМ” (в здании ООО “Күнэй” и филиала ГП “Сахателеком”, 2-ой этаж), тел. 42-000.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастабылаах биір идэлзэтэрбитин — Сыланнаабы «Сулусчаан», Мындабаайтаабы «Ымы» уһууһуннар, Чурапчытаабы «Кытайык» оскуола-сад үлэлһиттэрин уонна үлүүстээбэ үөрэх управлениетин инновационнай технология салаатын начальнига СИБИРЯКОВ Николай Максимович, оскуолаба кириэн иннинээбэ саастаах оҕолор тэрилтэлэрин инновационнай үлэлэрин сүрүннээчи ЕГОРОВА Екатерина Иннокентьевна республикатаабы экспериментальнай сэлбиккэ кириэн үрдүк ситиһилээммикитинэн истинник эбэрдэлиибит!

2001 сылга инновационнай бырайыактар конкурстарыгар лауреат үрдүк аатын ылбыт Хатылытаабы «Нургуһун» уһууһун уонна үөрэх управлениетин инновационнай технология киинэ Саха Республикатын Үөрэх министриствотун Гранынан наҕараадалаамматтарынан үөрэн-көтөн туроммут үрдүдүүбүт-айталлыбыт!

Күндү биір идэлзэтэрбитигэр инникитин да айымнылаах үлэни, дьолуннаах ситиһилэри, туйаун доруобуйаны, тус олохтуугар дьолу-соргуну баҕарабыт.

Чурапчытаабы
«Кэскил» уһууһун коллектива.

XXX

Күндүтүк саныыр дьуөгэбитин, үһүн сылларга оҕону иттиһэ туруулаһан үлэлээбит, РФ үөрэҕиритин туйгуһун, Чурапчы сэлээннээтин олохтообун СИДОРОВА Варвара Романовна 70 сааскын туолбут үбүлүгүгүнэн иттиһик, истинник эбэрдэлиибит!

Эн үгүс ыччаты олох кизин суолугар үктэнэрбит үтүөбүтүн, Чурапчытаабы интернат-оскуола сайдарын туйугар дьолун кылааккын киллэрсибиккинэн табаарыстарын кизин туттабыт.

Биһигэ төрөөбүттэрин, аймактарын, сизинэрин, доһотторун сылаас сыһааннарын үгүстүгүнэн доруобайдык, дьоллоохтук олор дьин алгыбыт.

Чурапчытаабы педучилище
1953 сыллаагы дьуһукниктара.

01 БИЛЛЭРЭР

Ахсынны ый 17 күнүгэр дьэри тэрилтэлэр салайааччытара Сага Дьыллаабы бырааһынныктары, утениктары ыһтар, бэлэтиир объектарыгар уоттан быһыһыр этэрээт инспекциетын көнүлүн ыларгытыгар. Көнүлэ суох дьаһаллар барбыт объектарын салайааччытара административнай эппизикэ тардыллыахтара.

Чурапчытаабы уоттан быһыһыр этэрээт инспекцията.

ПРОДАЕМ

Валенки—240 руб.
Валенки с резиновой подошвой—320 руб.
Войлок подошвенный, за 1 м—110 руб.
Мука (Алтай), за мешок—495 руб.
Сахар, за 1 кг—19 руб.
Зерно, за 1 кг—7 руб.
Комбикорм гранулированный (в мешке 50 кг), за 1 кг—7 руб.
Сепараторы (электрические, ручные), молокомеры, фляги, трансформаторы сварочные.
Наш адрес: с. Чурапчы, аэропорт, магазин "Байылыат".
Тел. 41-384.

АТЫЛЫБЫТ

1989 сыллаахха оноһуллубут, капиталнай өрөмүөнү сана барбыт УАЗ («Санитарка») автомашинаны. Сыната — кэлэтиинэн. Билсэр тел. 41-189.

АТЫЛАҤАБЫТ

Бизс тонна оту. Чурапчы сэл. Октябрьскай уул. 57 №-эр абатэр 41-416 телефонна билсэргитигэр.

КУОРТАМНЫБЫТ

Чурапчы сэлээннээтин II кварталыгар үс хостоох квартираба икки хоһу икки кыыска. Билсэр тел. 41-624 кизэ 7 чаастан 9 чааска дьэри).

КУОРТАМНАҤАБЫТ

Чурапчы сэлээннээтигэр 1-2 хостоох ититэр системалаах квартираны. Билсэр тел. 42-323.

САХАЛЫ АТАХ ООНЫУУЛАРЫГАР
ЧУРАПЧЫ УЛУУҤУН
АҤАҤАС КҮРЭҤИН БАЛАҤЫАНҤАТА

Сыла-соруга:

— саха омук бу чаһылхай ооньууларын эдэр ыччакка кизиник тэнигин, чөл олоххо угуйуу;

— улуус куустээх эдэр кылыһыттарын, ыстанайыттарын уонна куобахчыттарын торумнааһын;

— ЧФКСИ спортивнай манеһын аныгылык оноһуулаах сүүрэр суолун ыстаныларга боруобалааһын.

Буолар күнэ, мизэстэ: ахсынны 22 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан ЧФКСИ спортивнай манеһыгар.

Барыла: кылы — 11 чаастан, ыстана — 13 чаастан, куобах — 15 чаастан. Күрэх 12 туска ытыллар.

Кыттааччылар: эр дьон, эдэр уолаттар саастарыттан тутулуга суох кытталлар. Кылыы, ыстана, куобах тус-туска көрүн быһытынан ытыллаллар. Абсолютнай кыайыы быһаарыллыбат. Көрүн аайы 6 ыстанааччы финалга быһаарсар.

Наҕараадалааһын: көрүн аайы чемпионнар уонна призердар анал бириистэринэн уонна Грамотанан бэлэтиэллэр.

Судьуйалааһын: ЧФКСИ судьялары биргээдэтигэр сүктэриллэр.

Үбүлээһин: Чурапчы улууһун атах ооньууларыгар федерациятыгар уонна улуус дьаһалатын споржга отделыгар сүктэриллэр. Кыттааччылар кэлэр-барар, аһыыр ороскуоттарын байэлэрэ уйуналлар.

Улуус атах ооньууларыгар федерацията.

ДОРОГИЕ ПОКУПАТЕЛИ!

Поздравляем Вас с наступившим 2002 годом! Желаем всем удачи и счастья!

Приглашаем Вас посетить магазин "Бютер". У нас новое поступление товаров из городов Новосибирска, Хабаровска, Благовещенска и Подмоховья: мягкая мебель — 2 фанга, кухонные гарнитуры — расцветки разные, кресла для подростков, прихожки, холодильники разных марок, стиральные машины (Япония, Россия), видеокамеры, видеоминифоны, магнитофоны, музыкальные центры, комоды, тумбы под телевизор, обеденные зоны, журнальные и компьютерные столы с выкатной тумбой. Большой выбор светильников, электрокастрюль, электр. и новогодних украшений, игрушек для елок, гирлянд, елок разных фазонов и многое другое.

К ежедневной организации: собираем заказы на новогодние подарки.

Посетив наш магазин Вы не пожалеете о времени, проведенном с нами.

Наш адрес: с. Чурапчы, ул. Октябрьская, 57, магазин "Бютер". Тел. 41-416.

ВАШЕМУ ВНИМАНИЮ!

Продаются компьютеры Pentium III-800, Celeron-800 (системный блок, клавиатура, мышь, коврик для мыши, комплект мультимедиа, 15 дюймовый монитор). По вашему желанию возможна комплектация цветным или лазерным принтером. Гарантийное обслуживание в течение 1 года. Также имеются в продаже бумага А4, термобумага для факса, дискеты, тонера, картриджи, комплектующие к компьютерам и копиральным аппаратам.

Принимаем заказы на компьютеры, принтеры, копиральные аппараты. Возможен подбор конфигурации по вашему желанию.

Ремонтируем компьютеры и копиральные аппараты. Заменяем картриджи.

ЧП Старостин Ф.М., тел. 41-598, 42-262.

БИНИГИ ОҢОБҮТҮНЭН ТУҤАНЫ!

Күн ахсын Чурапчы—Дьокуускай—Чурапчы маршрутан дьону таһабын. Тел. 42-327.

xxx

Күн аайы Чурапчы—Дьокуускай—Чурапчы маршрутан дьону таһабыт. Билсэр телефоннагыт: 41-428 (Чурапчы), 26-27-34 (Дьокуускай).

БИЛЛЭРИИ

Ахсынны ый 15 күнүттэн 24 күнүгэр дьэри Чурапчы сэлээннээтин иһигэр микроперелис ытыллан хас биридин ыалга перелисиктэр сылдьалларынан сибээстэн, паспоры, оҕо сибидисталистическэй, о.д.а. докумуоннарытын бэлэтиэн, ыттаргытын баайан көрсөргүтүгэр, дьэи, уһаайба, сүһү, оһуруот туһунан толору суруттаргытыгар көрдөһүт.

Чурапчы сэлээннээтин дьаһалтата.

МУУС ОҢОҢУКТАРГА
КОНКУРСПУТУГАР КЫТТЫҢ!

Чакыр нэһилиэгинээ «Дабай» ыччат түмсүүтэ саха уһууччулаах суруйааччыта Эрилик Эристин төрөөбүтэ 110 сылыгар аһамыт улуус ыччатыгар муус оҥоһуктарга конкурс биллэрэр.

Конкурс Чакырга ахсынны 20—23 күнүгэр ытыллар. Кыттааччылар ахсынны 20 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан нэһилиэк дьаһалтыгар регистрацияланаллар.

Бу конкурска кыттыан баалаах ыччаттар санаалкалар. Бу конкурска кыттыан баалаах ыччаттар санаалкалар. Бу конкурска кыттыан баалаах ыччаттар санаалкалар.

Хамаанданан (3 киһи) уонна биридиннээн кыттааччыларга I, II, III мизэстэр быһаарыллаллар. Кыайылаахтары бириискэр күүтэлэр.

Туттар тэриллэргитин идэз кэлэн көхтөөхтүк кыттаргытыгар ыһырабыт!

Чакыр нэһилиэгин «Дабай» ыччат түмсүүтэ.

СҮТҮКТЭННИБИТ

Павлов Яков Иванович аатыгар Чурапчы улууһуннаабы ис дьыала отделынан 1989 сыл олунньу 28 күнүгэр бэриллэбит IV-CH сериялаах, 609667 №-дээх паспорт сүппүтүнэн дьинэ суобунан аарыллар.

Күндү быраалпыт, убайыт, Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо

ДЬЯЧКОВСКАЯ Николай Ильич I

ахсынны 9 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан эдэр сааһыгар өлбүтүн, диригин курутуйан туран, бары аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрбит.

Убайа, санаһа, бырааттара, кийинтээрэ, сизин быраата, кырдыабыс эдьиниэ Варвара Кузьминична.

Кутурбаннын тиздэллэр:

— Убайыгар Дьячковская Илья Ильич, санаһыгар Дьячковская Евдокия Федоровна, сизинэригэр, чугас дьонугар, аймахтарыгар Мугудай нэһилиэгин дьаһалтата, олохтоох участкай балыһа, Сыннаалан киинин, «Чуораанчык» уһууһун, орто оскуола коллективтара, Маралаайы бөһүөлэгин «Илин» түөлбөтин олохтоохторо, инбэлиттэр обществолара.

— Убайыгар Илья Ильич, санаһыгар Евдокия Федоровна, бырааттарыгар, кийинтэригэр Кытаанахтан, Мугудайтан бары Терютинар, Санкт-Петербурган, Москвадан, Дьокуускайтан балтылара Алена, Сардана, Марина, быраата Саша.

— Биһигэ үөрэммит табаарыстара Дьячковская Николай Ильич I олохтон туораабытынан убайыгар Дьячковская Илья Ильич Мугудай оскуолатын 1975 с. выпускниктара.

Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо

ДЬЯЧКОВСКАЯ Николай Ильич I

уһун ыарахан ыарыттан эдэр сааһыгар олохтон туораабытынан Мугудайдаабы Д.Д.Красильников аатынан «Баба санаа» орто авторскай оскуола үлэһиттэригэр убайыгар, РФ тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитигэр Николай Алексеевич, эдьинигэр РФ үөрэҕиритин туйгунугар Евдокия Алексеевна, быраатыгар СР үөрэҕиритин туйгунугар Николай Николаевич Терютиннарга дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Коллегалара Е.М., В.П.Ивановтар, Е.П., Н.И.Сивцевтар, Е.М.Данилова, М.С.Винокурова, А.Н.Захарова, А.Н.Макарова, Д.Е.Скрябина.

Бэйэбит үлэһиттэригэр Карлова Екатерина Константиновна, оһолоругар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, Чурапчы сэлээннээтин олохтооҕо

СОФРОНОВ Николай Сергеевич

соһумардык өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиздэбит. Чурапчы орто оскуолатын коллектива, администрацията, профкома.

Тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба. Алаһар нэһилиэгин олохтооҕо

ОКОНЕШНИКОВА Александра Яковлевна

уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн бэйэбит үлэһиттэригэр Пестрякова Анна Федоровна, Ноговицына Сардана Федоровна, күтөөттэригэр, оһолоругар, сизинэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит. Маарыкчааннаабы потребобщество бырабылланна.

Тыыл, үлэ, эргин ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылааба. Хайахыт нэһилиэгин олохтооҕо

ПОИСЕВ Ион Гаврильевич

ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн оһолоругар, сизинэригэр, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит. Маарыкчааннаабы потребобщество бырабылланна.

Редактор ПОПОВ Г.Г.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл.
Карл Маркс уул. 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-285.
E-mail: sannaoloh@churapsalcha.ru

Хайыаты тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительствота,
Улуус дьаһалтата, Редакция. Хайыат сахалыы тылланан
оптуорунуһукка, чэппиэргэ, субуотада таһар.
Хайыат индекса: 54907

"Сага олох" редакционнай-издательскай холбоһук.
Офсетнай бэчээт. Сакааһын №№-ра 144-145. Тираж: 2007.
11.12.2001 с. бэчээткэ бэриллинэ.

Автор суругар этиллэр санаа редакция
позициятыгар мэлдьи сөн түбөһөр
буолбатах. Сурукка ыйылар чакчылар
кырдыктаахтарыгар эппиэтиниһин
автор тус бэйэте сүгэр.